మహా భారతము

సౌప్తిక పర్వము
ద్వితీయాశ్వాసము

నైమిశారణ్యంలో సత్రయాగ సందర్భంగా, సూతుడు శౌనకాది మహా మునులకు, తొల్లి వైశంపాయనుడు జనమేజయునకు చెప్పిన మహా భారత కధను సవిస్తరంగా చెప్పసాగాడు.

మరునాడు సూర్యోదయం అయింది. ధర్మరాజు, తన సోదరులు భీమార్జున, నకులసహదేవులు, సాత్యకి, కృష్ణుడు పరివేష్టించి ఉండగా, దృష్టద్యుమ్నుని రధ సారధి వారి వద్దకు వచ్చి సాష్టాంగ దండ ప్రణామము చేసి చేతులు కట్టుకొని నిల్చుని ఇలా చెప్పాడు.

“ధర్మరాజా! నిన్న అర్ధరాత్రి మన శిబిరములలోకి అశ్వత్థామ, కృపాచార్యుడు, కృతవర్మ ప్రవేశించారు. కృపాచార్యుడు, కృతవర్మ ముఖద్వారము వద్ద నిలువగా, అశ్వత్థామ ధృష్టద్యుమ్నుని శిబిరములోకి ప్రవేశించి,అతనిని అత్యంతం దారుణంగా వధించాడు. తరువాత అశ్వత్థామ ధృష్టద్యుమ్నుని సోదరులను, కుమారులను, పాంచాల రాకుమారులనందరినీ, అర్ధరాత్రి ఆదమరిచి నిదురించువేళ, అక్రమంగా అతి క్రూరంగా చంపాడు. తరువాత చేది,మాత్స్య,ప్రబద్రక సైన్యములను హతమార్చాడు. ఇంతలో మేలుకున్న ద్రౌపదీకుమారులు, శిఖండి అతనిని ఎదుర్కొన్నారు. అశ్వత్థామ ద్రౌపదీ సుతులందరినీ, శిఖండినీ ఒక్క త్రుటిలో హతమార్చాడు. అశ్వత్థామ ఒక రాక్షసుని మాదిరి చెలరేగి మనవాళ్లందరినీ చంపాడు. అతని ధాటికి మన

సైన్యము, గజములు హయములు ఆగలేకపోయాయి. దయాదాక్షిణ్యాలు లేకుండా వాటినన్నింటిని ఖండించాడు. అశ్వత్థామ చేతిలో చావు తప్పించుకున్నవారు ముఖద్వారము వైపు పారిపోయారు. కాని అక్కడ ఉన్న కృపాచార్యుడు, కృతవర్మ వారిని పట్టుకొని చిత్రవధ చేసారు. మన శిబిరములను పీనుగు పెంటలుగా మార్చారు. నేను కృతవర్మచేతికి దొరికాను. నేను అతనిని కాళ్లు పట్టుకొని వేడుకొనగా కనికరించి నన్ను వదిలిపెట్టాడు. బతుకు జీవుడా అని జరిగిన విషయం మీకు మనవి చేద్దామని ఇక్కడకు వచ్చాను.” అని చెప్పాడు.

ఈ మాటలు విన్న ధర్మరాజు మూర్ఛపోయాడు. అందరూ అయనను పట్టుకొని శైత్యోపచారాలు చేసారు. ధర్మరాజు మూర్ఛనుండి తేరుకొని కన్నీరుమున్నీరుగా విలపిస్తున్నాడు. “యుద్ధంలో చావడం సహజమే. కాని యుద్ధం అయిపోయింది. నేను విజయం సాధించాను. విజయోత్సవాలు జరుపుకుంటున్న ఈ తరుణంలో ఈ దారుణం ఏమిటి? ఇంక నేను యుద్ధములో విజయం సాధించి ప్రయోజనం ఏమిటి? సముద్రాన్ని దాటి పిల్ల కాలువలో పడి మరణించినట్టయింది నాపరిస్థితి. అసలే తండ్రిని పోగొట్టుకున్న ద్రౌపది, సోదరుల మరణమును, కుమారుల మరణమును ఎలా తట్టుకొంటుంది. ఆ మె అసలు బ్రతుకగలదా! ద్రౌపదికి వెంటనే ఈ విషయం తెలియచెయ్యండి” అని ఆజ్ఞాపించాడు.

ఆ సమయంలో ద్రౌపది, సుభద్రతో సహా విరాటనగరంలో ఉంది. తన తండ్రి ద్రుపదుడు చని పోయినందుకు, తల్లిని ఓదార్చుటకు ముందు పాంచాలనగరం వెళ్లింది. తరువాత విరాటుని మరణంతో కుమిలిపోతున్న సుధేష్ణను ఓదార్చుటకు సుభద్రతో కలిసి విరాట నగరం వెళ్లింది. ,
అక్కడినుండి ద్వారకు వెళ్లడానికి సుభద్ర విరాటనగరంలోనే ఉంది. ద్రౌపది

ఉపప్లావ్యమునకు వచ్చింది.

ధర్మరాజు నకులుని చూచి "నకులా! నీవు త్వరగా ఉపప్లావ్యమునకు వెళ్లి ద్రౌపదిని, మిగిలిన స్త్రీలను నీ వెంటతీసుకొనిరా." అని అన్నాడు. అన్నగారి ఆజ్ఞ మేరకు నకులుడు ఉపప్లావ్యమునకు వెళ్లాడు. ధర్మరాజు అమిత మైన దుఃఖంతో రోదిస్తూ, కృష్ణసాత్యకులు వెంటరాగా, పాండవ శిబిరములకు వచ్చాడు. అక్కడ చెల్లాచెదరుగా పడి ఉన్న తన కుమారులు, స్నేహితులు, బంధువుల శవాలను చూచాడు. కన్నీరు మున్నీరుగా విలపించాడు. కృష్ణార్జునులు ఎంత ఓదార్చినా అతని దుఃఖం ఆగలేదు. కొంతసేపటికి తేరుకున్నాడు. తన కొడుకులకూ, బంధువులకు, స్నేహితులకూ దహనకార్యములు యథావిధిగానెరవేర్చాడు. ద్రౌపది కొరకు నిరీక్షిస్తూ ఒక చోట కూర్చున్నాడు.

ధర్మరాజు ఆదేశము మేరకు నకులుడు ఉపప్లావ్యము వెళ్లాడు. ద్రౌపదికి ఈవిషయం చెప్పాడు. తన సోదరులు, తన కుమారుల మరణ వార్తవిని ద్రౌపది కుప్పకూలిపోయింది. వెంటనే నకులుని వెంట రథము మీద పాండవ శిబిరముల వద్దకు వచ్చింది. రథం దిగింది. కాని నడవలేకపోయింది. దుఃఖం ఆగడం లేదు. నేలమీద కూలబడింది. భీముడు వచ్చి ఆమెను పట్టుకున్నాడు. ధర్మరాజు వద్దకు తీసుకొని వచ్చాడు.

" మహారాజా ధర్మనందనా! ఏమిటీ వైపరీత్యము. రాజ్యలక్ష్మిని కైవసము చేసుకున్న మీరు మీ కుమారుల ముద్దుముచ్చటలు చూచుటకు నోచుకొనలేదా! నాడు అభిమన్యుడు, నేడు నా కుమారులు దారుణంగా చంపబడ్డారు. ఈ గర్భశోకానికి అంతు లేదా." అని బిగ్గరగా ఏడుస్తూ ఉంది.

ఇంతలో ద్రౌపదికి తన కుమారులను అశ్వత్థామ అర్ధరాత్రి సమయమున

అతి క్రూరంగా చంపాడన్న విషయం గుర్తుకు వచ్చింది. కోపంతో ఊగిపోయింది.

"మహారాజా! నా కుమారులు గాఢనిద్రలో ఉన్న సమయాన గురుపుత్రుడైన అశ్వత్థామ అత్యంత క్రూరంగా చంపాడు. అది నా మనస్సులో ఆరని చిచ్చు రేపింది. అశ్వత్థామను చంపడం కంటే మరొక మార్గం లేదు. మహారాజా! ధర్మనందనా! ఇప్పుడే నేను భీముని పంపి ఆ క్రూరాత్ముడు అశ్వత్థామను చంపిస్తాను. అలాచేయలేకపోతే నేను ప్రాయోపవేశం చేసి ప్రాణత్యాగం చేస్తాను. నా దుఃఖం ఉపశమించడానికి వేరు ఉపాయం లేదు." అని ఘోరమైన ప్రతిజ్ఞ చేసింది.

వెంటనే ధర్మరాజు ఆమెను ఓదార్చాడు. "ద్రౌపదీ! క్షత్రియులు యుద్ధంలో మరణించడం సహజమే కదా. అలాగే నీ సోదరులు నీ కుమారులు మరణించారు. వీరస్వర్గము పొందారు. దానికి నీవు ఇంతటి కఠోర నిర్ణయం తీసుకోడం తగునా! మనస్వినీ! శాంతించు. నీ శోకము తగ్గించుకో. నిజమే. నీ శోకము, నీ కోపము అశ్వత్థామను చంపితేగాని పోదని నాకు తెలుసు. కాని ఆ అశ్వత్థామ అడవుల పాలైపోయి ఉంటాడు. ఒకవేళ వాడిని చంపినా ఆవిషయం మనకు ఎలా తెలుస్తుంది." అని లౌక్యంగా అన్నాడు.

దానికి ద్రౌపది "మహారాజా! ఆ అశ్వత్థామకు సహజ శిరోభూషణం గా ఒక రత్నం కలదు. దానిని తీసుకొని వచ్చి నాకు చూపించిన అతను మరణించినాడని నేను నమ్ముతాను. అప్పుడు నేను జీవిస్తాను." అని పక్కనే ఉన్న భీమసేనుని చూచి "భీమసేనా! నీవు క్షత్రియధర్మమును మనసులో నిలుపుకొని, వెంటనే పోయి, ఆ పాపాత్ముడు అశ్వత్థామను పట్టి చంపి, నా మనస్సుకు శాంతి చేకూర్చు. నాడు లక్క ఇంట్లో మిమ్ములను కాల్చ

తలపెట్టినప్పుడు ఉన్న పౌరుషము, హిడింబాసురుని చంపునపుడు ఉన్న శౌర్యము, యక్షులతో యుద్ధము చేసినప్పుడు ఉన్న ధైర్యము, కీచకుని చంపుతున్నప్పుడు చూపిన పరాక్రమము గుర్తుకు తెచ్చుకో. జనులందరూ నిన్ను పొడిడేటట్టు ఆ హంతకుని హతమార్చు." అని క్రోధంతో పలికింది ద్రౌపది.

ఆ మాటలు విన్న భీముడు పౌరుషంతో బుసలు కొట్టాడు. వెంటనే తన రధము మీద బయలు దేరాడు. నకులుడు భీమునికి సారధిగా రధము తోలుతున్నాడు. ఇద్దరూ కురుక్షేత్రము వైపుకు వెళ్లారు. అక్కడ ఉన్నవారిని అశ్వత్థామ గురించి అడిగారు. వారు అశ్వత్థామ, కృపాచార్యుడు, కృతవర్మలతో కలిసి హస్తినాపురం వైపు వెళ్లారని, కాని మరలా వెనుకకు వచ్చి గంగానది వైపు వెళ్లారని, దారి మధ్యలో కృపాచార్యుడు, కృతవర్మ అశ్వత్థామను విడిచి ఎటో వెళ్లారని, అశ్వత్థా మ మాత్రం వ్యాసాశ్రమమునకు వెళ్లాడని చెప్పారు. వెంటనే భీమసేనుడు గంగానదీ తీరంలో ఉండే వ్యాసాశ్రమమునకు వెళ్లాడు.

భీముడు వెళ్లిన తరువాత, కృష్ణుడు ధర్మరాజుని చూచి ఇలా అన్నాడు. "ధర్మనందనా! భీముడు ఒక్కడే అశ్వత్థామీదికియుద్ధమునకు వెళ్లాడు. కాని అశ్వత్థామ పరాక్రమము ముందు భీమసేనుడు చాలడు. అందుకని మీరందరూ వెళ్లడం మంచిది. మరొక మాట. ద్రోణుడు తన కుమారునికి అత్యంత భయంకరమైన బ్రహ్మశిరోనామాస్త్రము ను ప్రీతితో ఇచ్చాడు. అది అశ్వత్థా మ వద్ద ఉన్నది. అశ్వత్థామకు దానిని ప్రయోగించడమే గాని ఉప సంహారము తెలియదు. అదియును కాక, ద్రోణుడు అశ్వత్థామతో బ్రహ్మశిరోనామ కాస్త్రము జనావాసముల మీద ప్రయోగించవద్దని, ఎంత ఆపద వచ్చినా వేరు అస్త్రములు ప్రయోగించి కాపాడుకోమని, కట్టడి చేసాడు. అశ్వత్థామ మహా గర్విష్టి. పొగరు బోతు, దురహంకారి. ఎవరినీ లక్ష్యపెట్టడు.

ఇంక తండ్రిమాట వింటాడా!

మీరు వనవాసములో ఉండగా ఒకసారి అశ్వత్థామ ద్వారకకు వచ్చాడు. నా దగ్గరకు వచ్చి “కృష్ణా! పూర్వము అగస్త్యుడు తాను బ్రహ్మ వద్దనుండి పొందిన బ్రహ్మశిరము అనే అస్త్రము మా తండ్రి ద్రోణుడికి ఇచ్చాడు. మా తండ్రి ద్రోణుడు దానిని నాకు ప్రసాదించాడు. కృష్ణా! ఆ అస్త్రమును నీకు ఇస్తాను. నాకు నీ చక్రాయుధమును నాకు ఇస్తావా!” అని అడిగాడు.

నాకు అశ్వత్థామ దురహంకారము అర్థంఅయింది. నేను నా వద్దనున్న ఆయుధములు, ధనుస్సు, ఖడ్గము,గద, చక్రము చూపించి “అశ్వత్థామా! వీటిలో నీకు ఏది కావాలో, నీకు దేనిని ధరించి ప్రయోగించుటకు శక్తి ఉన్నదో దానిని తీసుకో. వీటికి బదులుగా నువ్వు నాకు ఏమీ ఇవ్వనవసరము లేదు. నువ్వు నాకు మిత్రుడవు. నేను ఇచ్చిన దానికి మారుగా నీ వద్దనుండి మరియొకటి పుచ్చుకొనుట ధర్మము కాదు.” అని అన్నాను.

దానికి అశ్వత్థామ “నాకు చక్రాయుధము కావాలి.” అని అడిగాడు.

“ సరే తీసుకో” అన్నాను.

అశ్వత్థామ అమితమైన పొగరుతో ముందు ఎడమ చేత్తో ఆ చక్రాయుధము ఎత్తబోయాడు. కాని అది కదలలేదు. తరువాత కుడి చేత్తో ఎత్తాడు. అది లేవలేదు. తుదకు రెండు చేతులు ఉపయోగించి ఎత్తినా నా చక్రాయుధమును ఎత్తలేకపోయాడు. అలసి పోయి నిలబడ్డాడు అశ్వత్థామ. నేను అశ్వత్థామను చూచి, “అశ్వత్థామా! నేను హిమవత్పర్వతముల మీద, రుక్మిణీ సమేతంగా ఉండి కూడా కఠోర బ్రహ్మచర్యము అవలంబించి, పన్నెండు

సంవత్సరములు ఉగ్రతపస్సు చేసి అత్యంత మహిమాన్వితమైన ఈ చక్రాయుధమును పొందాను. దీని ప్రభావంతో దేవ,దానవ, గంధర్వాది సమస్తభూతములు నాకు సాటిరావు. నా దగ్గరున్న ఈ చక్రాయుధమును నా అన్న బలభద్రుడు కానీ, నా కుమారులు ప్రద్యుమ్నుడు, సాంబుడు కానీ మిగిలిన యాదవశ్రేష్టులు గానీ అడగలేదు. తన తపోదీక్షతో అర్జునుడు గాండీవము, శ్వేతాశ్వములు, కపిధ్వజము పొందాడు. తరువాత పరమశివుని మెప్పించి పాశుపతమును పొందాడు. అటువంటి అర్జునుడు నాకు ప్రాణ సమానుడు. అతను అడిగితే నేను ఇవ్వనిది ఏదీ లేదు. కాని అర్జునుడు కూడా ఈ చక్రాయుధము తనకు ఇవ్వమని అడగలేదు. భరత వంశ సంజాతులకు గురువైన ద్రోణునికి కుమారుడవు. నీవు దీనిని అడుగవచ్చునా. అయినా నీవు ఎవరితో యుద్ధము చేయుటకు ఈ చక్రాయుధము అడుగుచున్నావు." అని అడిగాను.

"కృష్ణా! నీవు ఈ చక్రాయుధము నాకు ఇచ్చిన, నీ పాదములు పట్టుకొని ప్రార్థించి అయినా నిన్ను నా తోయుద్ధమునకు ఒప్పించి, నీతో యుద్ధము చేసి, నీమీదనే ఈ చక్రాయుధము ప్రయోగించవలెనని నా కోరిక. కాని ఈ చక్రాయుధమును నీవు నాకు ఇవ్వడం లేదు కదా. నీ దగ్గరే ఉంచుకో. ఈ చక్రాయుధము లేకున్న నాకు ఎలాంటి నష్టం లేదు. రాబోయే మహాభారత సంగ్రామంలో ఎటూ నీతో నేను యుద్ధం చేస్తాను కదా." అని అన్నాడు అశ్వత్థాము.

నాకు నవ్వు వచ్చింది. కాని బ్రాహ్మణుడు అడిగాడు కదా అని నాకు తోచిన బహుమానములు ఇచ్చి పంపాను. అతని అహంకారమునకు కారణము అతని వద్దనున్న బ్రహ్మశిరోనామకాస్త్రము. కాని అతను క్రూరుడు. అతని చేతిలో మన భీముడు బాధపడకుండా ఉండాలని నా కోరిక "అని

ధర్మరాజుతో అన్నాడు కృష్ణుడు.

కృష్ణుడు తన తమ్ముడు సాత్యకిని, సహదేవుడిని ద్రౌపదికి తోడుగా ఉండమని, తానూ ధర్మరాజు అర్జునుడు కలిసి భీముడు వెళ్లిన వైపుకు వెళ్లారు. దారిలో వారు భీముని కలుసుకున్నారు. భీముడి వలన అశ్వత్థామ ఉన్న చోటు తెలుసుకున్నారు. అందరూ వ్యాసాశ్రమమునకు వెళ్లారు. గంగానది ఒడ్డున, ఒంటినిండావిభూది పూసుకొని, నిశ్చలంగా కూర్చుని తపస్సు చేసుకుంటున్న అశ్వత్థామను చూచారు. భీముని కోపం మిన్నంటింది.

"ఓరి అశ్వత్థామా! బ్రాహ్మణాధమా! క్రూరాత్ముడా! కపట సన్యాసీ! నిన్నరాత్రి అంతటి దారుణ మారణ కాండ సలిపి, ఏమీ ఎరగనట్టు ఇంత తొందరలో తాపస వృత్తి ఎలా స్వీకరించావురా! నీవు తాపసి వైనంత మాత్రాన చావు తప్పుతుందా! చేసిన తపస్సు చాలు , లే. నాతో యుద్ధానికి రా!" అని సింహంవలె గర్జించాడు భీమసేనుడు.

అశ్వత్థామ భీమసేనుని, అతని వెనుకనున్న అర్జునుని చూచాడు. అర్జునుని అస్త్ర శస్త్ర సంపద ఎరిగిన వాడు కావున వెంటనే పక్కనే ఉన్న రెల్లు గడ్డి పొదలోంచి ఒక రెల్లుగడ్డి పోచ తీసుకొని దానిని అభిమంత్రించి, బ్రహ్మశిరోనామకాస్త్రమును దాని మీదికి ఆవహింప చేసి, "అపాండవమగు గాక" అని సంకల్పించి భీమార్జునులమీదికి ప్రయోగించాడు. ఆ దివ్యాస్త్రమునుండి భయంకరమైన అగ్నిజ్వాలలు వెలువడ్డాయి. పెద్ద విస్ఫోటం జరిగింది. అప్పుడు అర్జునుని చూచాడు కృష్ణుడు.

"అర్జునా! ఇది బ్రహ్మశిరోనామకాస్త్రము. అత్యంత భయంకరమైనది. దీనికిదేసాటి. దీనిని ఏ అస్త్రము నిరోధించలేదు. కాబట్టి నీవుకూడా నీకు

ద్రోణాచార్యుడు ప్రసాదించిన బ్రహ్మశిరోనామకాస్త్రము ప్రయోగించి, అశ్వత్థామ ప్రయోగించిన అస్త్రమును నిరోధించి నిన్ను నీ సోదరులను కాపాడుకో" అని తొందరపెట్టాడు.

వెంటనే అర్జునుడు రథం దిగాడు. తన ఆచార్యుడు ద్రోణుని మనస్సులో తల్చుకున్నాడు. గాండీవము తీసుకున్నాడు. బ్రహ్మశిరోనామ కాస్త్రమును ఎక్కుపెట్టాడు. తనలో ఇలా సంకల్పించాడు. "ఈ మహా అస్త్రమును నేను, అశ్వత్థామ ప్రయోగించిన అస్త్రమును నిరోధించుటకు మాత్రమే, ప్రయోగించుచున్నాను. ఈ అస్త్రమువలన నాకు కానీ, నా సోదరులకు కానీ, గురు పుత్రుడు అశ్వత్థామకు కానీ కీడు కలుగకుండు గాక" అని ప్రార్థించి అస్త్రప్రయోగము చేసాడు.

అర్జునుడు ప్రయోగించిన అస్త్రము నింగి కెగసి, అశ్వత్థామ ప్రయోగించిన అస్త్రమును నిరోధించే ప్రయత్నం చేసింది. ఆ అస్త్రములు రెండూ ఒకదానితో ఒకటి ఢీకొట్టడంతో సముద్రాలు పొంగాయి. ఆకాశంనుండి ఉల్కలురాలాయి. సూర్యుడు తన కాంతి కోల్పోయాడు. భూమి కంపించింది. ఆకాశంనుండి రాళ్ల వర్షం కురిసింది. పిడుగులు పడుతున్నాయి. ఆకస్మికంగా జరుగుతున్న ఈ ఉత్పాతాలు చూచి జనం ఆశ్చర్యపోతున్నారు. భయపడి పరుగులు తీస్తున్నారు. భయంతో వణికిపోతున్నారు.

ఈ ఉత్పాతాలు చూచి నారదుడు పరుగు పరుగున వ్యాసుని వద్దకు వచ్చాడు. నారదుడూ, వ్యాసుడూ కలిసి అశ్వత్థామ, కృష్ణార్జునులు ఉన్న చోటికి వచ్చారు. అశ్వత్థామ అర్జునుడి మధ్య నిల్చున్నారు.

"ఓ అకల్మషులారా! ఇది వరకు ఎంతో మంది వీరులు,

భుజబలసంపన్నులు, శూరులు ఈ పుడమిలో జన్మించారు. గతించారు. వారెవ్వరూ ఈ బ్రహ్మశిరోనామకాస్త్రమును జనావాసముల మీద ప్రయోగించలేదు. మీరెందుకు ఇంతటి సాహసమునకు ఒడిగట్టారు.” అని అన్నాడు వ్యాసుడు.

అర్జునుడు వ్యాసునికి, నారదునికి నమస్కరించి ఇలా అన్నాడు. “ఓ మహాత్ములారా! అశ్వత్థామ బ్రహ్మశిరోనామకాస్త్రమును పాండవ వంశ నిర్మూలనకు ప్రయోగించాడు . శ్రీ కృష్ణుని ఆదేశము మేరకు ఆ అస్త్రమును నిరోధించుటకు మాత్రమే నేను కూడా అదే అస్త్రమును ప్రయోగించాను. అంతేగాని, జనావాసముల మీద ప్రయోగింపవలెనని క్రూర తలంపుతో ప్రయోగించలేదు. తమరు ఆజ్ఞాపిస్తే నేను ప్రయోగించిన బ్రహ్మశిరోనామ కాస్త్రమును ఉపసంహరించెదను. కాని నేను నా అస్త్రమును ఉపసంహరిస్తే, ఈ దుర్మార్గుడు తాను ప్రయోగించిన అస్త్రముతో మమ్ములనందరినీ దహిస్తాడు. మీరు మా క్షేమం కూడా ఆలోచించాలి.” అని వినయంగా పలికాడు అర్జునుడు. వెంటనే తాను ప్రయోగించిన బ్రహ్మశిరోనామకాస్త్రమును అవలీలగా ఉపసంహరించాడు.

వ్యాసుడు అశ్వత్థామ వంక చూచి “అశ్వత్థామా నీవు కూడా నీచేత ప్రయోగింపబడ్డ ఆ మహాస్త్రమును ఉపసంహరించు.” అని అన్నాడు. అశ్వత్థామ తాను ప్రయోగించిన బ్రహ్మశిరోనామకాస్త్రమును ఉపసంహరింప ప్రయత్నించాడు కాని అతనికి సాధ్యం కాలేదు. అప్పుడు అశ్వత్థామ వ్యాసుని చూచి ఇలా అన్నాడు. “మహాత్మా! ఈ భీమసేనుడు సిగ్గులేకుండా సుయోధనుని అక్రమ మార్గంలో చంపాడు. అంతటితో ఆగక నన్ను వెదుక్కుంటూ వచ్చి ముని వృత్తి నవలంబించిన నా ప్రాణాలు తీయాలని ప్రయత్నించాడు. అందుకని కోపంతోనూ ప్రాణ భీతితోనూ వివేకం కోల్పోయి,

ఈ బ్రహ్మ శిరోనామ కాస్త్రమును ప్రయోగించాను. దాని ఉపసంహారము నాకు తెలియదు. అది పాండవులను దహించివేస్తుంది. ఇది పాపము అని తెలిసినా తప్పనిసరి పరిస్థితులలో దానిని ప్రయోగించాను." అని అన్నాడు అశ్వత్థామ.

అశ్వత్థామ చెప్పిన మాటలు సావధానంగా విన్నాడు వ్యాసుడు. "అశ్వత్థామా! నీ తండ్రి తన ప్రియశిష్యుడైన అర్జునునికి బ్రహ్మశిరోనామ కాస్త్రమును ప్రీతితో ఇచ్చాడు. కాబట్టి అర్జునుడు నీకు కీడు తలపెట్టడు.నీవు ప్రయోగించిన మహాస్త్రమును ఉపసంహరించేందుకే తానుకూడా ప్రయోగించాడు. మేము కోరిన వెంటనే ఉపసంహరించాడు. ఇంతటి అస్త్రవిద్యానైపుణ్యము గల అర్జునుని వధించడం నీ తరం కాదు. ఈ బ్రహ్మ శిరోనామకాస్త్రము గురించి చెబుతానువిను. ఇది ఏ దేశంలో ప్రయోగించ బడుతుందో అక్కడ 12 ఏళ్లు అనావృష్టి సంభవిస్తుంది. కాబట్టి నిన్ను, పాండవులను రక్షించడానికి ఈ ఉపాయం చెప్పాము. కాబట్టి నీవు ప్రయోగించిన మహాస్త్రమును ఎలాగుననైనా ఉపసంహరించాలి. నువ్వు తాపస వృత్తి నవలంబించావు. కోపం విడిచి పెట్టు. నీ శిరోమణిని ఇతనికి ఇవ్వు. పాండవులందరూ నిన్ను చంపినంతగాసంతోషిస్తారు. ఇది అందరికీ ఆమోదయోగ్యమైనది. ఆ ప్రకారం చెయ్యి." అన్నాడు వ్యాసుడు.

అశ్వత్థామ వ్యాసుని చూచి "మహాత్మా! పాండవులకు రత్నములు కొత్తా! కౌరవనాథుడైన సుయోధనుని రత్నభాండాగారమెల్ల కొల్లగొట్టారు కదా. ఇంకా వారికి నా రత్నం కావలసి వచ్చిందా మహాత్మా! ఈ రత్నము ఎవరి దగ్గర ఉంటుందో వారికి చోరభయమూ, రాక్షసభయమూ, దేవతలభయమూ, ఉండదు. పైగా వారికి ఆకలి, దప్పిక, నిద్ర,రోగము మొదలగునవి పుట్టవు. అందువల్ల ఈ రత్నము వీరికి ఎలా ఇచ్చేది. కాని మునిసత్తమా! నీ మాటను జవదాటను. కాబట్టి ఈ రత్నము నీకు సమర్పిస్తున్నాను. ఇప్పుడు

చెబుతున్నాను వినండి. నేను ప్రయోగించిన బ్రహ్మశిరోనామకాస్త్రము పాండవేయ రాగ పాత్ర గర్భములకు (పాండవుల భార్యల గర్భములకు) హానికలిగించి, వారు ధరించిన గర్భములను విచ్ఛిత్తి చేసి, పిదప శాంతిచెందుతుంది.” అని పలికాడు అశ్వత్థామ.

వెంటనే వ్యాసుడు “తథాస్తు. అలాగే జరుగుగాక . అశ్వత్థామా! అంతటితో తృప్తిపడు. వేరేదానికి ఆశించకు.” అని అన్నాడు.

అశ్వత్థామ ఆలోచనలో పడ్డాడు. ప్రస్తుతము పాండవుల పత్నులెవరూ గర్భవతులుగా లేరు. కాబట్టి తన మాటలు వృధా అవుతాయి. వెంటనే మాట మార్చాడు. “ వ్యాసమునీంద్రా! ఇంకొక్కమాట. పాండవేయ రాగ పాత్ర గర్భములనిన తత్సంతాన సంజాత గర్భములు అని నా అభిప్రాయము. కాబట్టి పాండవుల సంతానముల వలన కలిగిన గర్భముల కన్నింటికీ హాని కలిగించి శాంతిపొందుతుంది. నా చే ప్రయోగింపబడిన అస్త్రము సకల గర్భ విధ్వంసము గావిస్తుంది. ఇది తథ్యము.” అని మాట మార్చాడు అశ్వత్థామ.

వ్యాసుడు హతాశుడయ్యాడు. వీరువురి సంవాదము విలాసంగా తిలకిస్తున్నాడు కృష్ణుడు. “ఈ అశ్వత్థామ వ్యాసుని మాటను అబద్ధం చేసి తన మాట నెగ్గించుకుంటున్నాడు. ఇప్పుడు నేను వీడికి అడ్డుపడక తప్పదు.” అని మనసులో అనుకున్నాడు. కృష్ణుని మనసులో మాట గ్రహించిన వ్యాసుడు మాట్లాడ కుండా మిన్నకున్నాడు. అప్పుడు కృష్ణుడు అశ్వత్థామతో ఇలా అన్నాడు.

“అశ్వత్థామా! పాండవుల కుమారులనందరినీ చంపి పాపం మూట గట్టుకున్నావు. ఇప్పుడు వారి సంతానము, వారి వారి సంతానముల

గర్భములను కూడా విచ్ఛిత్తి చెయ్యాలనుకుంటున్నావు. ఇది మహా పాపము. కాని పాండవ వంశము నిలబెట్టుటకు ఒకే ఒక్క గర్భమును నిలప నిశ్చయించాను. పాండవ వంశం నిలబెడతాను. కాబట్టి ఒక్క గర్భము మాత్రము నిలిపి మిగిలిన గర్భములను నీ అస్త్రములో దహించు." అని అన్నాడు కృష్ణుడు. ఆ మాటలకు అశ్వత్థామకు కోపం వచ్చింది.

"కృష్ణా! నీ ఆలోచననాకు తెలియును. నీవు పాండవ పక్షపాతివి. కాబట్టి అలా మాట్లాడావు. కాని నేను అలా ఎందుకు చేస్తాను. నీవు విరాట రాజపుత్రి ఉత్తర గర్భమును రక్షించడానికి ప్రయత్నిస్తున్నావు. నీవు ఆపని చేస్తే, నేను నా అస్త్రముతో ఉత్తర గర్భమును కూడా నాశనం చేస్తాను." అని పలికాడు. దానికి కృష్ణుడు దీటుగా సమాధానం ఇచ్చాడు.

"అసంభవము అశ్వత్థామా! అది ఎన్నటికీ జరగదు. విను. ఇప్పుడు అభిమన్యుని మహా తేజము ఉత్తర గర్భములో దినదినప్రవర్ధమానముగా పెరుగుతున్నది. నీవే కనక నీ అస్త్రముతో ఆ గర్భవిచ్ఛిత్తి కి పాల్పడితే నేను ఆ కుమారునకు దీర్ఘాయువును ఇస్తున్నాను."

ఆ మాటలకు అశ్వత్థామ నవ్వాడు. "అస్త్రదగ్ధుడికి నీవు దీర్ఘాయువు ఇస్తావా కృష్ణా! అది అసాధ్యము. కానిమ్ము. మీ ఇద్దరూ ప్రయత్నించండి." అని విలాసంగా నవ్వాడు అశ్వత్థామ.

వ్యాసుని మాటలు,కృష్ణుని మాటలు లక్ష్యపెట్టకుండా అశ్వత్థామ, తాను సంధించిన బ్రహ్మశిరోనామకాస్త్రమును పాండవేయరాగపాత్రగర్భముల మీదికి, తత్సంతాన సంజాత గర్భముల అన్నింటి మీదికి, మళ్లించాడు. అప్పుడు కృష్ణుడు అశ్వత్థామతో ఇలా అన్నాడు.

"గురుపుత్రా! ఇందు నేను చేసేదేమీ లేదు. ఒకనాడు త్రికాలవేదియగు ఒక బ్రాహ్మణుడు ఉపప్లావ్యములో ఉన్న ఉత్తర వద్దకు వచ్చి ఆమెను చూచి, అమ్మా! నీవు చేసుకున్న పుణ్యవిశేషమువలన నీకు ప్రాణములు పరిక్షీణములైన పుత్రుడు జన్మిస్తాడు. ఆ కారణంగా అతడు పరీక్షిత్తు అనే నామధేయంతో ఈ భూమిని చిరకాలము పరిపాలిస్తాడు. అని పలికాడు. కాబట్టి అశ్వత్థామా! ఆ బ్రాహ్మణుని మాటలు అబద్ధములు కావు కదా! కనుక పాండవ వంశ నిర్మూలనము అనే నీ సంకల్పము ఫలించదు.   ఉత్తరకు పుట్టబోయే బిడ్డ పాండవ వంశకరుడవుతాడు." అని పలికాడు.

కాని కృష్ణునికి అశ్వత్థామ మీది కోపం చల్లారలేదు. "అశ్వత్థామా! నీవు బాలఘాతివి. బాలురు, యువకులు అనే బేధం లేకుండా అర్ధరాత్రి అందరినీ చంపావు. కాబట్టి ఇదే నా శాపము... అనుభవించు. నేటి నుండీ నీకు అన్నం దొరకదు. నీకు ఎవ్వరూసాయం చెయ్యరు. నీ ఒంటినిండా చీము నెత్తురు కారుతుంటుంది. ఈ ప్రకారము 3000 సంవత్సరములు దేశద్రిమ్మరివై అందరి చేతా అసహ్యింపబడుతూ తిరుగుతావు. కాని నాచేత రక్షింపబడిన ఉత్తర గర్భ సంజాతుడు, కృపాచార్యుని వద్ద ధనుర్విద్యాభ్యాసము చేసి చాలా సంవత్సరములు ఈ భూమిని పాలిస్తాడు. అతనికి జనమేజయుడు అనే కుమారుడు కలిగి నీ కళ్లెదుటనే ఈ భూమిని జనరంజకంగా పరిపాలిస్తాడు. ఇది సత్యం." అని పలికాడు కృష్ణుడు.

ఆ మాటలు విన్న వ్యాసుడు "గురుకుమారా! నీవు బ్రాహ్మణ వంశములో జన్మించినా క్షాత్రము అవలంబించావు. దారుణ మారణ కాండకు పాల్పడ్డావు. విచక్షణా రహితంగా బ్రహ్మశిరోనామకాస్త్రప్రయోగము గావించావు. కనీసం నామాటలు కూడా నీవు లక్ష్యపెట్టలేదు. కాబట్టి కృష్ణుని మాటలు అక్షరాలా జరిగితీరుతాయి." అని పలికాడు.

దానికి అశ్వత్థామ కోపించి "వ్యాసమునీంద్రా! నీవు కూడా మాలాంటి మనుష్యుల మధ్యనేజీవించు. ఇదే నా ప్రతి శాపము." అని అన్నాడు. వెంటనే తన శిరోరత్నమును తీసి పాండవులకు ఇచ్చాడు. తాను తపస్సుచేసుకొనుటకు తపోవనములకు వెళ్లిపోయాడు.

పాండవులు, కృష్ణుడు వ్యాసునికి నమస్కరించి మరలా ద్రౌపది ఉన్న చోటుకు వచ్చారు. భీముడు అశ్వత్థామ శిరో రత్నమును ద్రౌపదికి ఇచ్చాడు. "ద్రౌపదీ! శత్రుకార్యము పూర్తి అయింది. గురు పుత్రుడు అవడం వల్ల అర్జునుడు అశ్వత్థామను చంపడానికి ఇష్టపడలేదు. అందుకని అతని శిరోరత్నము తీసుకొని అతని కీర్తి శరీరము పడగొట్టాము. అతను ఇంక బతికీ చచ్చినట్టే. ఇంక నీ దుఃఖము మానుము. ధర్మరాజు దుఃఖమును పోగొట్టుము." అని అన్నాడు.

అప్పుడు ద్రౌపది అత్యంత మహిమాన్వితమైన ఆ రత్నమును చేతిలో పెట్టుకొని ధర్మరాజును చూచి "ఈ రత్నము పొందినందుకు నాకు చాలా ఆనందంగా ఉంది. దీనిని ధరించుటకు మీరు అర్హులు." అంటూ ఆరత్నమును ధర్మరాజుకు ఇచ్చింది. ధర్మరాజు కూడా తనకు అశ్వత్థామ మీద ఉన్న గౌరవము, భక్తిప్రపత్తులకు నిదర్శనంగా ఆ రత్నమును తన శిరస్సున ధరించాడు. అప్పుడు ధర్మరాజు అందరు వినేటట్టు తాము అక్కడినుండి బయలు దేరినప్పటినుండి తిరిగి అక్కడకు వచ్చుదాకా జరిగిన విశేషములు అన్ని ద్రౌపదికి, సహదేవునకు మిగిలిన వారికి వివరించాడు. బ్రహ్మశిరో నామకాస్త్ర ప్రభావంచేత అప్పటిదాకా నిల్చిన పాండవుల కుమారుల పత్నుల గర్భము లన్ని విచ్ఛిత్తి పొందాయి. కాని ఉత్తర గర్భము మాత్రం యథాతథంగా ఉంది. ఈ విషయం ఉత్తరకు కూడా తెలియదు.

(మహాభారతము, భాగవతము రాసినది వ్యాసుడే అయినా, పైన చెప్పిన ఘట్టము భాగవతములో వేరు విధంగా రాయబడినది. అందులో పాండవులు అశ్వత్థామను బంధించి ద్రౌపది వద్దకు తీసుకొని వస్తారు. అప్పుడు ద్రౌపది అశ్వత్థామను క్షమించి వదిలిపెడుతుంది. ఈ తేడాను గమనించగలరు.)

అప్పుడు ధర్మరాజు కృష్ణుని తో ఇలా అన్నాడు. "కృష్ణా! బలంలో శౌర్యములో, ద్రౌపదీ కుమారులు ఎంతో పరాక్రమ వంతులు కదా. అశ్వత్థామ ఒక్కడు వారినందరినీ చుట్టుముట్టి ఎలా చంపగలిగాడు. అతనికి అంతటి శక్తిసామర్ధ్యాలు ఎలా వచ్చాయి. పైగా ధృష్టద్యుమ్నుడు అజేయ బాహుబల సంపన్నుడు. మరి అలాంటి వాడు అశ్వత్థామ చేతిలో దారుణంగా మరణించ డానికి కారణం ఏమిటి? నాకు చెప్పండి." అని అడిగాడు. దానికి కృష్ణుడు ఇలా చెప్పసాగాడు.

"ధర్మనందనా! నాకు మహాశివుడు బాగా తెలుసు. అతను ప్రాణికోటి జన్మించుటకు, జీవించుటకు, లయించుటకు కారకుడు. అతడు తన సంకల్ప మాత్రం చేతనే ఈ జీవకోటిని సృష్టించగలడు, లయింపచేయ గలడు. కాని అతడు భక్తి సులభుడు. భక్తి తో తప్ప ఇతరత్రా అతనిని వశపరచుకొనుట అసాధ్యము. అందుకని అతడు ఇంత శక్తి మంతుడు అని చెప్పుట అసాధ్యము.

తొలుత బ్రహ్మ ఈ ప్రాణికోటిని సృష్టించవలెనని తలంపుతో మహాశివుని వద్దకు వెళ్లాడు. తన మనస్సులో మాట చెప్పాడు. అప్పుడు మహాశివుడు బ్రహ్మతో "బ్రహ్మదేవా! ఏ కార్యము సిద్ధించుటకైనా తపస్సు ముఖ్యం. తపస్సుతో తప్ప వేరు ఏ సాధనము తోనూ కార్యసాధన జరగదు. అందుకని ముందు నేను తమస్సు చేస్తాను." అని పలికాడు. తరువాత నీటిలో మునిగి

తపస్సుచెయ్యడం మొదలెట్టాడు.

అలా కొన్ని వేల సంవత్సరములు గడిచిపోయాయి. ఎంతకూ పరమశివుడు బయటకు రాలేదు. బ్రహ్మదేవునికి విసుగు పుట్టింది. తుదకు, బ్రహ్మదేవుడు, మహాశివుని సాయం లేకుండానే, తన తపఃప్రభావంచేత దక్షప్రజాపతిని సృష్టించాడు. "దక్షప్రజాపతీ! నీవు నా ఆజ్ఞచేత ప్రజలను సృష్టించు" అని ఆజ్ఞాపించాడు బ్రహ్మ.

"బ్రహ్మదేవా! నా కన్నా వేరే పెద్దవాళ్లు ఎవరూ లేని యడల నీవు చెప్పినట్టు సృష్టి కార్యక్రమము నిర్వర్తిస్తాను." అని అన్నాడు.

"దక్షప్రజాపతీ! పరమేశ్వరుడు జలంలో మునిగి తపస్సు చేస్తున్నాడు. ప్రజలను సృష్టించు వారు ఇంక ఎవ్వరూ లేరు. కాబట్టి నీవే ఈ సృష్టి కార్యక్రమమును నిర్వర్తించు." అని పలికాడు.

తరువాత దక్షప్రజాపతి దేవతలను, అసురులను, మనుష్యులను, తిర్యగ్జాతులను మొదలగు భూతములను సృష్టించాడు. కాని వాటికి తగిన ఆహారమును సృష్టించలేదు. అందుకని దక్షుడు సృష్టించిన ఆ ప్రాణులు ఆకలితో దక్షప్రజాపతిని భక్షించడానికి ప్రయత్నించాయి. అప్పుడు దక్షప్రజాపతి బ్రహ్మదేవుని వద్దకు వెళ్లాడు.

"బ్రహ్మదేవా! ఈ ప్రాణకోటి అంతా ఆకలితో నా వెంట పడుతున్నాయి. వీటి బారినుండి నన్ను రక్షించు. ఈ ప్రాణులంతటికీ ఆహారమును కల్పించు." అని ప్రార్థించాడు.

వెంటనే బ్రహ్మదేవుడు ఓషధులు, ఫలములు, కందమూలములు మొదలగు భక్ష్యములకు మూలమైన వృక్షములను, లతలను, పొదలను సృష్టించి ప్రాణులకు ఆహారము సమకూర్చాడు. మరియు బలిష్టమైన జంతువులకు బలహీనమైన జంతువులను ఆహారంగా సమకూర్చాడు. ఈ ఏర్పాటుకు ప్రాణులన్ని సంతోషించి వెళ్లిపోయాయి. అప్పటినుండి సృష్టి నిరాఘాటంగా కొనసాగుతూ ఉంది. అప్పటికే సృష్టించబడిన ప్రాణులకు సంతానాభివృద్ధిచెందుతూ ఉంది.

ఈ ప్రకారం సృష్టి క్రమము జరుగుతూ ఉండగా, మహాశివుడు తపస్సు ముగించుకొని జలమునుండి బయటకు వచ్చాడు. లోకమంతా ప్రాణులు సృష్టించబడటం, వారికి సంతానం కలగడం, సృష్టి నిరాఘాటంగా సాగటం చూచాడు. మహాశివునికి కోపం వచ్చింది. సృష్టించడానికి పనికిరాని లింగము (పురుషాంగము) నాకెందుకని దానిని పెరికి భూమి మీద పెట్టాడు. అది చూచిన బ్రహ్మదేవుడు "మహాదేవా! ఏమిటిది! ఇలా ఎందుకు చేసావు?" అని అడిగాడు.

"బ్రహ్మదేవా! ప్రాణులను సృష్టించడానికి నేను నీళ్లలో మునిగి అత్యంత ఉగ్రమైన తపస్సు చేసాను. తపస్సు పూర్తిచేసుకొని వచ్చాను. కాని, ఇప్పటికే వేరొకరి చేత ప్రాణులు సృష్టింప బడ్డారు. అందువలన ఇలా చేసాను. ప్రాణులను సృష్టించడానికి పనికిరాని ఈ లింగము నాకేల." అని పలికాడు కోపంతో ఊగిపోతూ. ఇంక అక్కడ ఉండటానికి ఇష్టపడక మాల్యవంత పర్వతమునకు పోయి తపస్సు చేసుకుంటున్నాడు.

మహాశివుని చేత భూమి మీద పెట్టబడిన లింగము బ్రహ్మాదేవాదులకు మహా సుందరంగా ప్రకాశవంతంగా కనిపించింది. ఇంద్రుడూ మొదలగు

దేవతలందరూ దానికి పూజలు చేయడం మొదలెట్టారు. అలా చాలా కాలం గడిచింది.

దేవతలు ఒక మహా యజ్ఞము చేయడానికి తలపెట్టారు. యజ్ఞమునకు కావలసిన వస్తువులు అన్ని సమకూర్చుకున్నారు. యజ్ఞ భాగములు అందు కోడానికి అర్హులైన దేవతలను నిర్ణయించారు. కాని మహాశివునికి మాత్రం యజ్ఞభాగము కల్పించలేదు. యజ్ఞం మొదలయింది.

ఈ విషయం మహాశివునికి తెలిసింది. వెంటనే చాలా పొడవైన విల్లు ఒకటి సృష్టించాడు. దానిని చేత ధరించి మహోగ్రుడై దేవతలు యజ్ఞం చేసే ప్రదేశానికి వచ్చాడు. మహాశివుని కోపానికి భూమి దద్దరిల్లింది. ఆకాశం గర్జించింది. పర్వతాలు పెళ్లగించబడ్డాయి. సూర్యచంద్రులు తమ ప్రకాశం కోల్పోయారు. దేవతలందరూ భయపడి పరుగులు తీసారు. యజ్ఞమునకు ఆధ్వర్యము వహించుచున్న దేవతలు భయంతో బొమ్మలలా నిలబడిపోయారు. మహాదేవుడా ఆ యజ్ఞాన్ని కొట్టాడు. ఆ వేటుకు యజ్ఞము, అక్కడ వేల్చుతున్న అగ్నితో సహా పారిపోయింది. యజ్ఞం ఆగిపోయింది.

మహాశివుడు యజ్ఞమును నిర్వహించుచున్న పూషుని పళ్లు ఊడగొట్టాడు. సవిత్రుని చేతులు విరిచాడు.భగుడి కళ్లలో పొడిచాడు. మిగిలిన దేవతలందరూ భయభ్రాంతులై అక్కడ ఉన్న యజ్ఞోపకరణములు తీసుకొని తలా ఒక దిక్కుకుపారిపోయారు. కాని మహాశివుడు వారిని పారిపోకుండా నలుదిక్కులా తానే అయి విల్లు సంధించి నిరోధించాడు. దేవతలు చేసేది లేక మహాశివుని కాళ్లమీద పడ్డారు. పారిపోయిన యజ్ఞము, అగ్నితో సహా వచ్చి మహాశివుని కాళ్లమీద పడింది.

మహాశివుడు శాంతించాడు. తన కోపాన్ని ఒక సరస్సులోకి విసిరేసాడు. ఆ కోపాగ్నికి ఆ సరస్సు ఎండిపోయింది. పరమేశ్వరుని దయవలన సవితకు చేతులూ, పూషుడికి పళ్లు, భగుడికి కళ్లు యధాప్రకారము వచ్చాయి. దేవతలందరూ పరమేశ్వరుని భక్తితో కొలిచి ఆ యాగములో అతనికి కూడా భాగం కల్పించారు. దేవతలు తలపెట్టిన యాగం నిర్విఘ్నంగా నెరవేరింది.

ఓ ధర్మరాజా! ఆ దేవదేవుడైన పరమేశ్వరుని లీలలు ఇలా ఉంటాయి. ఆ మహాదేవుడు కోపిస్తే లోకాలన్ని భస్మం అయిపోతాయి. ఆ దేవదేవుడు కరుణిస్తే లోకాలన్నీ సుభిక్షంగా ఉంటాయి. అశ్వత్థామకు ఆ దేవదేవుడు తోడుగా ఉండబట్టి ఉపపాండవులను, ధృష్టద్యుమ్నుని, శిఖండిని సంహరించగలిగాడు. కాబట్టి ఇది అశ్వత్థామ పరాక్రమము కాదు. ఈ యుద్ధములో మీరు భీష్ముని పడగొట్టడం, ద్రోణుడు, కర్ణుడు, శల్యుడు మొదలగు మహావీరులను చంపడం, సుయోధనుడు మొదలగు కురుకుమారులను చంపడం, భీముడు తన ప్రతిజ్ఞలు నెరవేర్చుకోడం, అంతా దైవమానుషలీల అంతేకాని మీ పరాక్రమము కాదు. కాబట్టి సాధించిన విజయమునకు ఆనందపడు. కారణాలు వెతక్కు” అని అన్నాడు కృష్ణుడు.

మహాభారతము

సౌప్తిక పర్వము ద్వితీయాశ్వాసము సమాప్తము.

దీనితో సౌప్తిక పర్వము సర్వం సమాప్తము.

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

ఒక్క మాట.

సౌప్తిక పర్వముతో మహాభారతయుద్ధము ముగిసింది.

కాని మహా భారత యుద్ధము గురించి ఒక విశ్లేషణ సమర్పిస్తున్నాను.

అవధరించండి.

మహా భారత యుద్ధము

ఒక విశ్లేషణ

మహా భారత యుద్ధము 18 రోజులు జరిగింది
దాదాపు 17 అక్షౌహిణీల సైన్యము మరణించింది.
వారి భార్యలు విధవలయ్యారు.... అనాధలయ్యారు
వారి కొడుకులు, కూతుళ్లు తండ్రి లేని వాళ్లయ్యారు.
వారి తల్లులకు గర్భశోకం మిగిలింది.
దీని వల్ల కలిగిన ఫలితం ఏమిటి? శూన్యం.
వేల సంవత్సరాల చరిత్ర కలిగిన కౌరవ వంశం సర్వనాశనం అయింది.
ఇద్దరు అన్నదమ్ముల కుమారుల మధ్య వచ్చిన ఆస్తి తగాదాకు ఇంతమంది బలికావాలా?
జవాబు లేని ప్రశ్న.
అసలు ఈ యుద్ధమునకు అసలు కారణం ఏమిటి?
కేవలం రాజ్యభాగమేనా లేక పరువు, ప్రతిష్ట , పట్టుదల, అభిమానము, అభిజాత్యము, లోభత్వమా?

ధృతరాష్ట్రుడు, పాండురాజు అక్కచెల్లెళ్ల పిల్లలు.
వారు కూడా దేవర న్యాయము ననుసరించి వ్యాసుడికి పుట్టారు.
కాని, క్షేత్రప్రాధాన్యము చేత రాచబిడ్డలయ్యారు
పెద్దవాడు ధృతరాష్ట్రుడు పుట్టుగుడ్డి.
రెండవ వాడు పాండురాజు బలవంతుడు.
మూడవ వాడు విదురుడు దాసీ పుత్రుడు. రాజ్యార్హత లేదు.
నాడు నేడు ఒకే ధర్మము.

హిందూ అవిభక్త కుటుంబములో పెద్దవాడే కర్త.
ఆ ధర్మము ననుసరించి ధృతరాష్ట్రునికి పట్టం కట్టారు.

(ధృతరాష్ట్రునికి పట్టాభిషేకం జరిగిందా లేదా అన్న దాని మీద భిన్నాభి ప్రాయాలు ఉన్నాయి. నన్నయ గారి భారతం ప్రకారం పెద్దవాడు ధృతరాష్ట్రునికే పట్టాభిషేకం జరిగింది. కాని సంస్కృత ప్రతులలో పాండురాజుకు పట్టాభిషేకం జరిగినట్టు ఉంది. దీని గురించి వాదన ప్రస్తుతం అప్రస్తుతం).

రాజప్రతినిధిగా పాండురాజు రాజ్యభారం వహించాడు. రాజ్యమును విస్తరించాడు. కాని కొన్ని కారణముల వలన తన ఇద్దరు భార్యలు కుంతి,మాద్రిలతో అడవులకు వెళ్లాడు.
అక్కడ కుంతికి ధర్మరాజు, భీముడు,అర్జునుడు,
మాద్రికి నకుల,సహదేవులు,
పాండు రాజు వలన కాకుండా దైవిక శక్తులవలన జన్మించారు.
కాని క్షేత్ర ప్రాధాన్యము చేత క్షత్రియులయ్యారు.
ధృతరాష్ట్రుడి వలన గాంధారికి సుయోధనుడు పెద్దవాడుగా, 100 మంది జన్మించారు.
వయసు రీత్యా ధర్మరాజు పెద్దవాడు. సుయోధనుడు చిన్నవాడు.
కాని సుయోధనుడు ధృతరాష్ట్రుని(చక్రవర్తి) పెద్ద కొడుకు.
ధర్మరాజు రాజ్యమును వదిలి అడవులకు వెళ్లిన పాండురాజు కుమారుడు.
ఇదీ తేడా.
పాండురాజు చనిపోయాడు. మాద్రి భర్తతో సహగమనం చేసింది.
కుంతి, తన పిల్లలను తీసుకొని హస్తినాపురం వచ్చింది.
అప్పటికి వారి వయసులు....

ధర్మరాజు(16),భీమసేనుడు(15),అర్జునుడు(14),
నకులుడు(13),సహదేవుడు(13).

ఉన్నట్టుండి ఆకాశంనుండి ఊడిపడ్డట్టు వచ్చిన ఈ దాయాదులను చూచి సుయోధనుని మనసు కొంచెం కలత చెందింది. అప్పటిదాకా తానే రారాజు అనుకుంటున్నాడు. కాని రాజ్యములో భాగానికి మరో ఐదుగురు తయారయ్యారు. అదే అన్నదమ్ముల మధ్య మనస్పర్థలకు నాంది.

భీముడు బలవంతుడు. సాధారణంగా బలవంతునికి బలహీనులను చూస్తే అలుసు. అందుకని భీముడు మిగిలిన వారిని చావగొట్టి ఆనందించే వాడు. వీడి ఆగడాలను తట్టుకోలేక, వీడి పీడా వదిలించుకోవాలని సుయోధనుడు మిగిలిన వారు భీముని చంపడానికి అనేక ప్రయత్నాలు చేసారు. కాని అవి ఫలించలేదు.అక్కడి నుండి వైషమ్యాలు మొదలయ్యాయి.

పెద్ద వాళ్లు ఊరుకోరు కదా. భీష్ముడు, విదురుడు కలిసి అందరిలోకీ పెద్ద వాడైన ధర్మరాజుకు యౌవరాజ్య పట్టాభి షేకం చేసారు. పుండు మీద కారం చల్లినట్టయింది సుయోధనుడికి. ద్వేషంతో కుమిలిపోతున్నాడు. దానికి తోడు శకుని అగ్నిలో ఆజ్యం పో స్తున్నాడు. పాండవుల పీడ వదిలించు కోవాలను కున్నాడు సుయోధనుడు.

ఫలితంగా, తండ్రిని ఒప్పించి, పాండవులను వారణావతానికి పంపాడు. అక్కడ వారిని సజీవ దహనం చెయ్యాలని కుట్రపన్నాడు సుయోధనుడు. అగ్ని ప్రమాదంగా చిత్రించాలను కున్నాడు. కాని బెడిసికొట్టింది. పాండవులు చనిపోయారు అని సుయోధనుడు అనుకుంటే, విదురుని మంత్రాంగంతో వారు బయటపడ్డారు.

తంతే బూర్ల గంపలో పడ్డట్టు, పాంచాల దేశం చేరి పెళ్లి కొడుకు లయ్యారు. తన పిల్లలు పరాయి దేశంలో ఉండటం బాగోలేదని ధృతరాష్ట్రుడు వారిని హస్తినకు పిలిపించాడు. పాండవులకు అర్ధ రాజ్యము ఇస్తానని భీష్మ,ద్రోణ,సుయోధనాది ప్రముఖుల ముందు, ధర్మరాజు మొదలగువారి ముందు, కృష్ణుని సాక్షిగా ప్రకటించాడు ధృతరాష్ట్రుడు. ఖాండవ ప్రస్థము రాజధానిగా చేసుకొని అర్ధరాజ్యము అనుభవించమని ఆదేశించాడు.

అగ్నిలో ఆహుతి కావలసిన వాళ్లు పెళ్లిచేసుకొని హస్తినలో అడుగుపెట్టగానే సుయోధనుడికి ఒంటినిండా కారం పూసినట్టయింది. పైగా రాజ్యభాగం ఇస్తానని తండ్రి ప్రకటించడం. తట్టుకోలేకపోయాడు సుయోధనుడు. కాని ఏమీ చెయ్యలేక చేతులు ముడుచుకున్నాడు.

పాండవుల మంచితనం, కృష్ణుని మంత్రాంగం వారికి అన్ని శుభాలు కలిగించాయి, మయుడు మయసభ నిర్మించి ఇచ్చాడు. భీమార్జున నకుల సహదేవులు నాలుగు దిక్కులు జయించి రాజ్యవిస్తరణ చేసారు. రాజసూయం చేయ సంకల్పించాడు ధర్మరాజు. కృష్ణుని ఆధ్వర్యంలో రాజసూయ యాగం నిర్విఘ్నంగా నెరవేరింది.

కాని అక్కడ రెండుసంఘటనలు జరిగాయి.

1. తమ సామంతులు తెచ్చి ఇచ్చిన కానుకలు అన్నింటిని జాగ్రత్తగా తీసుకొని భద్ర పరిచే పని సుయోధనుని అప్ప చెప్పాడు ధర్మరాజు. ఎందరో సామంత రాజులు కళ్లు చెదిరే కానుకలు తెచ్చి ఇస్తుంటే చూచి రారాజు కళ్లు కుట్టాయి. మనసంతా ద్వేషంతో రగిలిపోయింది. తన రాజ్యంలో భాగం పంచుకొని

తనకన్నా మిన్నగా వెలిగిపోతున్న పాండవుల రాజ్యసంపద రారాజు కు కంటిమీద కునుకు లేకుండా చేసింది.

2. రాజసూయ యాగము అయిపోయింది. అందరూ వెళ్లిపోయారు. ఒక రోజు రారాజు,   పాండవులు, పాంచాలి తోసహా మయసభను చూడ్డానికి వెళ్లాడు. తలా ఒక పక్కకుపోయి చూస్తున్నారు. రారాజుకు ఒక చోట ఒక కొలను కనిపించింది. జీరాడుతున్న పంచ తడుస్తుందని ఎత్తిపట్టుకొని నడిచాడు. కాని అక్కడ నీరు లేదు. మరొక చోట కూడా అలాగే ఉంది. ఇక్కడా అంతే కదా అనుకొని ధీమాగా నడిచాడు. నీటిలోపడ్డాడు. కొంచెం దూరంలో ఉన్న ద్రౌపది మానవ సహజమైన నవ్వు ఆపుకోలేకపోయింది.(మొగుడు కాలుజారి కిందపడ్డా కిసుక్కున నవ్వుతుంది భార్య. అది అసంకల్పంగా జరిగే చర్య). కాని ఆ నవ్వు సుయోధనుని లోని అహాన్ని ఆత్మాభిమానాన్ని రెచ్చగొట్టింది. కోపంతో రగిలిపోయాడు. భీమసేనుడు గబాగబా వచ్చి చెయ్యి అందించి లేవ దీసాడు. ధర్మజుడు కొత్త బట్టలు తెప్పించాడు. కాని పాంచాలి నవ్వు రారాజు మనసులో ములుకు లాగా గుచ్చుకుంది. సలుపుతూ ఉంది.

పాండవుల వైభవము, పాంచాలి నవ్వు. ఈ రెండింటినీ మరిచి పోలేక పోయాడు రారాజు. హస్తినకు రాగానే తండ్రితోనూ, మామ శకునితోనూ మంతనాలు సాగించాడు. ఫలితం మాయాద్యూతం. ఒక్క రక్తపు బొట్టు నేలబడకుండా పాండవ శ్రీని నీకు ధారాదత్తం చేస్తానన్నాడు శకుని.

నాడు ఒక్క రక్తపు బొట్టు నేల బడకుండా రాజ్యం అపహరించిన రారాజు సుయోధనుడు, మహాభారత యుద్ధంలో 18 అక్షౌహిణుల సైన్యం యొక్క రక్తం కురుక్షేత్రంలో కాలువలై, ఏరులై పారించాడు.

ధర్మరాజు, రారాజు బదులు శకుని, జూదం ఆడారు. మొదట్లో కొన్నిపందాలు గెలిచినా తరువాత వరుస పరాజయాలు మూటగట్టుకున్నాడు ధర్మరాజు. ధర్మజునిలో పట్టుదల పెంచి అతనిలో ఉన్న వివేకమును నశింపచేసాడు చతురుడైన శకుని. ఫలితం తన తమ్ములు నలుపక్కలా దిగ్విజయం చేసి సంపాదించిన రాజ్యంతో సహా, ఆ నలుగురు తమ్ములను, తనను, తన భార్యను జూదంలో పణంగా ఒడ్డి ఓడిపోయాడు ధర్మరాజు.

ఇక్కడితో కథ ఆగిపోతే మహా భారత యుద్ధం జరిగి ఉండేది కాదు. కాని ఇప్పటి వరకూజరిగిన సంఘటనలు ఏవీ యుద్ధానికి దారి తీయలేదు. ఓడి పోయిన పాండవులను ద్రౌపదిని వారి మానాన వారిని వదిలి పెట్టి ఉంటే పరిస్థితి వేరుగా ఉండేది.

ధర్మరాజు ఒక్కొక్క పందెం ఓడిపోతుంటే ఎలాగైతే పట్టుదల పెరిగి, ఉచ్చనీచములు తెలియకుండా తనను, తమ్ములను, భార్యను పందెంగా ఒడ్డాడో, ఓడాడో, అలాగే పాండవులు, ద్రౌపది, ఓడిపోగానే వారు తనకు దాసులు, అనే విపరీతమైన భావన సుయోధనుని మనసులో పుట్టింది. అదే అతని సర్వనాశనానికి దారి తీసింది.

ధర్మరాజు ద్రౌపదిని ఓడిపోగానే సుయోధనుడు అన్నమాటలు ఇవి:

“విదురా! పాండవుల ప్రియమైన భార్యను ఇక్కడకు తీసుకొని రా! ఆమెను నా అంతఃపురము శుభ్రం చెయ్యమని చెప్పు. ఆమెను మా దాసీలు ఉండే చోట ఉండమను.”

ద్రౌపది తన అన్నభార్య. తనకు వదిన. పాండురాజు కోడలు. ఆమెను అంత నీచంగా పది మందిలో పిలిపించవచ్చునా అనే ఆలోచన రారాజుకు రాలేదు. పైగా విదురుణ్ణి తీసుకురమ్మన్నాడు. విదురుడు మందలించినా, తిట్టినా బుద్ధిరాలేదు. అధికార మదం, గర్వం తల కెక్కింది. అదే అతని పతనానికి దారి తీసింది.

తరువాత ప్రతీహారిని పంపాడు. ప్రతీహారి సభలో జరిగిన విషయాలు, రారాజు ఆజ్ఞ విన్నవించాడు. ద్రౌపది కొన్ని ప్రశ్నలు అడిగింది. వాటిని ప్రతీహారి రారాజుకు విన్నవించాడు.

పాంచాల రాజకుమారిని ఈ సభకు వచ్చి ప్రశ్చించమను. ఆమె ప్రశ్న, ధర్మరాజు జవాబు సభలో అందరూవింటారు అన్నాడు సుయోధనుడు.

ఎంతకూ ద్రౌపది రాలేదు. అప్పుడు ధర్మరాజు ఒక దూతను పంపాడు. ఆమె ఏ పరిస్థితిలో ఉన్నా సభకు వచ్చి, ధృతరాష్ట్రునికి జరిగిన విషయం చెప్పమని ఆదేశించాడు. ఆ దూతకు ఏమి చెయ్యాలో తోచలేదు. ద్రౌపదికి ఏమి చెప్పాలి అని మరలా అడిగాడు.

సుయోధనుడికి సహనం నశించింది. దుశ్శాసనుడిని పిలిచాడు. "దుశ్శాసనా! ఈ ప్రతీహారి భీముడికి భయపడుతున్నాడు. వాళ్లు ఇప్పుడు మన బానిసలు. వాళ్లేం చేస్తారు నీవుపోయి యాజ్ఞసేనిని బలవంతంగా సభకు తీసుకొని రా!" అని ఆదేశించాడు. దుశ్శాసనుడు ద్రౌపది దగ్గరకు వెళ్లి అన్నగారి ఆదేశం వినిపించాడు. చేసేది లేక ద్రౌపది సభకు వెళ్లి సభలో ఆడవాళ్లు ఉన్నచోటకు వెళ్లి నిలబడింది.

అక్కడితో ఆగినా బాగుండిపోను. ఇక్కడ దుశ్శాసనుడు అత్యుత్సాహం ప్రదర్శించాడు. ద్రౌపది జుట్టపట్టుకొని లాగి సభకు ఈడ్చుకు వచ్చాడు. ఇంకా రెచ్చిపోయాడు. "నువ్వు ఏక వస్త్ర వైతేనేమి వివస్త్ర వై తే నేమి. నిన్ను నీ భర్తలు జూదంలో ఓడిపోయారు. నిన్ను మా దాసిగా చేసారు. నువ్వు మా దాసీల పక్కన నిలబడాలి కాని అంతఃపుర కాంతల పక్కన కాదు." అంటూ జుట్టు పట్టుకొని లాగాడు. అదే వాడి పతనానికి నాంది అయింది.

నిస్సహాయ స్థితిలో ఉన్న ద్రౌపది తన గోడు సభలో ఉన్నవారికి చెప్పుకుంది. కాని ఎవరు వింటారు. దాసీ దాసీ అంటూ దుశ్శాసనుడు అరుస్తున్నాడు. కర్ణుడు, శకుని బిగ్గరగాఅరుస్తూ దుశ్శాసనుడిని ప్రోత్సహించారు. ద్రౌపది పరిస్థితి చూచి భీమార్జున నకుల సహదేవులు ధర్మరాజును తిట్టారు.

ఇంతలో సుయోధనుని తమ్ములలో ఒకడైన వికర్ణుడు లేచి, ద్రౌపది అధర్మవిజిత (అధర్మముగా గెలువబడినది) అని వాదించాడు. అప్పటిదాకా దుశ్శాసనుని ప్రోత్సహించిన కర్ణుడు కూడా అత్యుత్సాహము ప్రదర్శించాడు.

కర్ణుడికి కురు వంశానికి బాహ్యంగా ఎలాంటి సంబంధం లేదు. ఎందుకంటే అతడు కుంతీ కుమారుడని లోకానికి తెలియదు. అప్పటికి అతనికీ తెలియదు. అస్త్రవిద్యా ప్రదర్శన సమయంలో నే రారాజుకు కర్ణునితో పరిచయం అయింది. అర్జునునికి దీటుగా తన పక్షములో ఉండటానికి అతనితో స్నేహం చేసాడు రారాజు. అతనిని అంగదేశానికి రాజును చేసాడు. కాబట్టి కర్ణుడు కేవలం రారాజు మిత్రుడు. అంగరాజు.

కాని కర్ణుడు మిగిలిన సామంత రాజుల మాదిరి ఊరుకోక అత్యుత్సాహం ప్రదర్శించడమే భారత యుద్ధానికి మరొక కారణమయింది. ఈ విషయం కర్ణుడి మాటలు వింటే మీకే అర్ధం అవుతుంది.

కర్ణుడు రాజకుమారుడైన వికర్ణుని మందలించాడు.

"తాను ధర్మవిజితనా, అధర్మ విజితనా అన్న ప్రశ్నకు పాండవులే జవాబు చెప్పలేదు. నీకెందుకు. భగవంతుడు ఒక స్త్రీకి ఒక భర్తను నిర్ణయించాడు.కాని ఈ ద్రౌపది ఐదుగురిని పెళ్లి చేసుకుంది. కాబట్టి ఈమె శీలవతి కాదు. ఏక వస్త్రగా ఉన్న ఈమెను సభకు ఈడ్చుకురావడం తప్పుకాదు. అసలు బట్టలు ఊడదీసినా తప్పులేదు."

ఈ మాటలు విన్న సుయోదనుడు "దుశ్శాసనా! బానిసలైన పాండవులకు, ద్రౌపదికి బట్టలు అనవసరం. వాటి లాగేసుకో" అన్నాడు.

(ఇక్కడ ఒక సంశయం. వ్యాసమహా భారతంలో పైన ఉదహరించిన మాటలు కర్ణు డు అన్నట్టు ఉంది. కాని నన్నయ్య భారతంలో సుయోధనుడు అన్నట్టు ఉంది. కాని మనకు వ్యాసభారతం ప్రమాణం కాబట్టి ద్రౌపది ఒంటి మీద ఉన్న బట్టలు విప్పమన్నది కర్ణుడు అనే అనుకోవాలి.)

కర్ణుడి మాటలు దుశ్శాసనుడిలో ఉత్సాహం రేపాయి. పాండవులు తమ తమ పైగుడ్డలు తీసి కింద పెట్టారు. కాని ద్రౌపది ఏకవస్త్ర. అందుకని మిన్నకుంది. దుశ్శాసనుడు ద్రౌపది చీర కొంగు పట్టుకొని లాగాడు. ఆమె వెనక్కు లాగే కొద్దీ బలవంతంగా లాగుతున్నాడు. అప్పుడు భీముడు తట్టుకోలేకపోయాడు. దుశ్శాసనుని గుండెలు చీల్చి నెత్తురు తాగుతానని

శపధం చేసాడు.

అసలు ఈ బట్టలు విప్పడం అనేది సుయోధనుని ఆలోచన కాదు. కర్ణుడు అలాంటి ఆలోచన సుయోధనుని మెదడులో ప్రవేశ పెట్టాడు. ద్రౌపదీ వస్త్రాపహరణము, భీముని ప్రతిజ్ఞ, మహాభారత యుద్ధానికి పునాది. దానికి ఆద్యుడు కర్ణుడు, ఆచరించినది సుయోధనుడు, దుశ్శాసనుడు.

కర్ణుడు అంతటితో ఊరుకోలేదు. ఇంకా అధిక ప్రసంగం చేసాడు.

" ఓ ద్రౌపదీ! ఇప్పుడు నీ భర్తలు బానిసలు. వారికి ఏ ధనమూ లేదు. నీవు ధృతరాష్ట్రుని అంతఃపురమునకు పోయి అక్కడ వారికి సేవలు చెయ్యి. ఇప్పుడు నీ యజమానులు పాండవులు కాదు. ధృతరాష్ట్రుని కుమారులు. ఇక్కడ ఉన్న వారిలో నీకు తగిన వాడిని, మరలా నిన్ను జూదంలో ఒడ్డి ఓడి పోని వాడిని భర్తగా ఎంచుకో. నీ భర్తలు బానిసలు కాబట్టి వారు నీ భర్తలు గా ఉండటానికి అనర్హులు." అని అన్నాడు.

మిత్రుని మాటలకు పొంగిపోయాడు సుయోధనుడు. తన పంచెను పక్కకు నెట్టి తన ఎడమ తొడ చూపిస్తూ ద్రౌపది వంక చూచి నవ్వుతూ సైగ చేసాడు. ద్రౌపదికి నువ్వు ఏతొడ చూపించావో ఆ తొడలు విరుగ గొడతాను అని ప్రతిజ్ఞ చేసాడు భీముడు.

భీముడు రెండు ప్రతిజ్ఞలు చేసాడు--- ఒకటి దుశ్శాసనుని గుండెలు చీల్చి నెత్తురు తాగడం. రెండు సుయోధనుని తొడలు విరుగ గొట్టడం. ఈ ప్రతిజ్ఞలు నెరవేరడానికే మహాభారతయుద్ధం సంక్రమించింది. ఈ రెండు ప్రతిజ్ఞలు భీముడు చెయ్యడానికి ప్రత్యక్ష కారణం కర్ణుడు.

అసలు కర్ణుడికి ఈ విషయంలో సంబంధం ఏమిటి? అందరి మాదిరి నోరుమూసుకొని కూర్చోవచ్చు కదా. కర్ణుడు సుయోధనుడికి బంధువు కాదు. కేవలం స్నేహితుడు. సుయోధనుని దయాధర్మము వలన అంగదేశానికి రాజయ్యాడు. సుయోధనుడు ఇచ్చిన చనువును దుర్వినియోగం చేసాడు కర్ణుడు. మారణహోమానికి కారకు డయ్యాడు.

అసలు కర్ణుడికి ద్రౌపది మీద కోపం, పగ ఎందుకు. ఏ కారణం లేక పోతే కర్ణుడు ఎందుకు అలా అంటాడు అని మీకు సందేహం రావచ్చు. దీనికీ ఒక కారణం ఉంది.

మనం ఒక్కసారి ద్రౌపదీ స్వయంవరం సభకు వెళదాము. అందరి మాదిరి మత్స్యయంత్రము కొట్టడానికి కర్ణుడు లేచాడు. అప్పుడు ద్రౌపది అభ్యంతరం చెప్పింది. అతడుసూతపుత్రుడు. అతడు మత్స్య యంత్రము కొట్టినా అతనిని నేను వివాహం చేసుకోను అని నిక్కచ్చిగా చెప్పింది.

వ్యాస మహా భారతంలో దీనికి సంబంధించిన శ్లోకం చదవండి.

దృష్ట్వాతు తం ద్రౌపదీ వాక్యముచ్చైర్ జగాద "నాహం వరయామి సూతం"।
సామర్షహాసం ప్రసమీక్ష్యసూర్యం తత్యాజ కర్ణః స్ఫురితం ధనుస్తత్॥
(మత్స్యయంత్రమును కొట్టుటకు సమాయత్తమవుతున్న కర్ణుని చూచి ద్రౌపది "నేను సూతుడిని వరుడిగా అంగీకరించను" అని పలికింది. ఆ పలుకులు విన్న కర్ణుడు తన విల్లును పక్కన పడేసి ఆకాశంలో వెలుగుతున్న సూర్యుని వంకచూచి, విరక్తిగా ఒక నవ్వు నవ్వి అక్కడి నుండి వెళ్లిపోయాడు.)

కాని ఈ విషయం నన్నయ భారతంలో లేదు. వ్యాసభారతంలో ఉంది.

ఇది బాగానే ఉంది. కర్ణుడు సూతపుత్రుడు అని ఈసడించిన ద్రౌపది, మరి బ్రాహ్మణ వేషంలో ఉన్న అర్జునుడు మత్స్యయంత్రము కొట్టడానికి వెళుతున్నప్పుడు ఎందుకు అభ్యంతరం చెప్పలేదు. అప్పటికి మత్స్య యంత్రమును కొట్టడానికి వెళుతున్న బ్రాహ్మణ కుమారుడు అర్జునుడు అని ఆమెకు తెలియదు. అంటే బ్రాహ్మణుడు ఐతే పరవాలేదు అనుకుందా. లేక ఈ బ్రాహ్మణుడు మత్స్య యంత్రమును ఏం కొడతాడులే అని నిర్లక్ష్యం గా ఉందా! (కాని ఆ నాటి ఆచారం ప్రకారం బ్రాహ్మణులకు క్షత్రియ,వైశ్య,శూద్ర కన్యలను వివాహమాడే అర్హత ఉంది.) అందుకే అనుకుంటా నన్నయ ఈ వివాదాస్పద విషయం రాయకుండా వదిలేసాడు.

ఇంక అసలు విషయానికి వద్దాము

నిండు సభలో అవమానం జరిగిన కర్ణుడు ఊరుకుంటాడా. కర్ణుడి మనసు భగా భగా మండిపోతూ ఉంది. అవకాశం చిక్కింది. ద్రౌపదిని ని ండు సభలో ఘోరంగా అవమానించాడు. బదులుకు బదులు తీర్చుకున్నాడు. అని అనుకున్నప్పటికీ, అతని ప్రతీకారం ఒక దారుణ మారణ కాండకు దారి తీసింది.

మరలా మనం కురు సభకు వద్దాము.

పోనీ కర్ణుడు ఏవో అవాకులు చవాకులు పేలాడు అనుకుందాము. సుయోధనుడు సకలవిద్యా విశారదుడు. ధర్మవేత్త. అతడి విచక్షణా జ్ఞానం

ఏమయింది. స్నేహితుడు అన్నంత మాత్రాన గుడ్డిగా   తాను కూడా వంత పాడాలా! కాని సుయోధనుని రాజ్యకాంక్ష, లోభత్వము, గర్వము, స్వాభిమానము, అతని విచక్షణా జ్ఞానాన్ని అణిచి వేసాయి. మూర్ఖంగా ప్రవర్తించేట్టు చేసాయి.

ఇప్పుడు ఒకసారి సింహావలోకనం చేద్దాము.

1.చిన్నతనంలో భీముడి ఆగడాలు. అతనిని చంపడానికి ప్రయత్నం.
2.ధర్మరాజును యువరాజుగా అభిషేకించడం. సుయోధనుని ద్వేషం.
3.లాక్షాగృహదహనం.
4.పాండవులకు ధృతరాష్ట్రుడు అర్ధరాజ్యం పంచి ఇవ్వడం
5.పాండవుల వైభవము చూచి సుయోధనునికి కన్నుకుట్టడం. వాళ్ల సంపద అపహరించవలెనని ఆలోచన
6.మయసభలో సుయోధనుని అవమానము.
7. పాండవులు ద్యూతములో సర్వము కోల్పోయిన తరువాత, సుయోధనుడు ద్రౌపదిని బానిసగా అవమానించడం. సభకు ఈడ్చుకు రమ్మని ఆదేశించడం.
8.సుయోధనుడు(కర్ణుడు) బట్టలు విప్పమని ఆదేశించడం. దుశ్శాసనుని చే ద్రౌపదీ వస్త్రాపహరణం. భీముని ప్రతిజ్ఞ
9.కర్ణుడు ద్రౌపదిని మరొక భర్తను చూసుకోమని సలహా ఇవ్వడం. సుయోధనుడు తన తొడ చూపించడం. భీముని ప్రతిజ్ఞ.

ఈ తొమ్మిది కారణాలు ఒకదానితో ఒకటి పెనవేసుకొని ఉన్నాయి. అన్ని కలిసి మహాభారతయుద్ధానికి, మారణహోమానికి నాంది పలికాయని అనుకోవచ్చు.

కాని ఇవి కూడా సరియైన కారణాలు కాకపోవచ్చు. కేవలం భీముడు తన ప్రతిజ్ఞలు నెరవేర్చుకోడానికి యుద్ధమే రానవసరం లేదు. దుశ్శాసనుని గుండెలు చీల్చడానికి సుయోధనుని తొడలు విరగగొట్టడానికి యుద్ధమే కావాలా.

మరి యుద్ధం ఎందుకు వచ్చింది? ఇది కృష్ణుని మంత్రాంగం అని కూడా చెప్పవచ్చు.

పాండవులు తాము ధర్మబద్ధంగా సంపాదించుకున్న రాజ్యాన్ని, జూదంలో పణంగా పెట్టి ఓడిపోయారు. రాజ్యభ్రష్టులయ్యారు. పైగా 12 ఏళ్ల వనవాసం వెళ్లడానికి ఒప్పుకున్నారు. ఎందుకన్నా మంచిదని శకుని మరొక ఏడుకలిపాడు. ఆ ఏడు అజ్ఞాతవాసం చెయ్యాలని, ఆ సమయంలో పాండవులను గుర్తు పడితే మరలా 12 ఏళ్లు వనసాసంచెయ్యాలని. అంటే పాండవులు జీవితాంతం అడవుల్లో కాలం గడపాలని, సుయోధనుడు జీవితాంతం రాజ్యపాలన చెయ్యాలని వారి ఊహ.

ఎవరైనా తమ ఆస్తిని, తమ అనుమతి లేకుండా, పరాయి వాళ్లు అనుభవిస్తూ ఉండగా చూస్తూ 12 ఏళ్లు గడిపితే, వారికి ఆ ఆస్తి మీద హక్కు పోతుంది. ఇదీ నేటి చట్టం.(**Law of Adverse Possession--Indian Limitation Act**). అదే చట్టం ద్వాపరయుగంలో కూడా అమలులో ఉంది. త్రేతాయుగంలో అది 14 ఏళ్లు ఉండేది. అందుకే కైక రాముడిని 14 ఏళ్లు వనవాసం పంపింది. కాబట్టి 12 ఏళ్లు వనవాసం ఒక ఏడు అజ్ఞాతవాసం తరువాత పాండవులు తమ రాజ్యంమీద హక్కును కోల్పోయారు అని కృష్ణుడికి తెలుసు. పాండవులు తిరిగి తమరాజ్యం పొందాలంటే యుద్ధం ఒకటే శరణ్యం. రాజ్యం వీరభోజ్యం.

కాని ధర్మరాజు సంధి అంటున్నాడు. సంధి జరిగితే పాండవులు సుయోధనుని దయాధర్మము మీద ఆధారపడాలి కాని స్వతంత్రరాజులు కాలేరు. కాబట్టి సంధి శ్రేయోదాయకం కాదని కృష్ణుని కి తెలుసు. కాని లోకాచారప్రకారం సంధికి వెళ్లాడు. అక్కడు పాండవుల ప్రాభవాలను, వారికి ఉన్న బలాన్ని ఏకరువు పెట్టాడు. రాబోయే యుద్ధంలో భీముడు సుయోధన, దుశ్శాసనులను ఎలా చంపుతాడో సవివరంగా ఏకరువుపెట్టాడు. రాబోయే యుద్ధంలో అంటూ యుద్ధం తధ్యం అనే సంకేతాలు పంపాడు. సుయోధనునిలో అహం రెచ్చగొట్టాడు. సంధి చెడగొట్టాడు.

కృష్ణుని ఆలోచన పాండవులను యావత్తు కురు సామ్రాజ్యానికి పట్టాభిషిక్తులనుచేద్దామని. దానికి యుద్ధం తప్ప వేరే మార్గం లేదు. కాబట్టి కృ ష్ణుని ఆలోచనా విధానం కూడా మహాభారత యుద్ధానికి కారణం అయింది.

కారణాలు ఏవైనా జరిగింది మారణహోమం. అపార జననష్టం. వర్ణ సంకరం. ఎందరో తల్లులకు గర్భశోకం. ఎందరో భార్యలకు భర్తృవియోగం.

ఇక్కడ ఒక చిన్న విషయం మనం చెప్పుకోవాలి. మహా భారతము ఒక ఇతిహాసము. ఇతిహాసము అంటే ఇలా జరిగింది అని అర్ధము. కాబట్టి మనం అందరం ఈ మహా భారత కథ నిజంగా జరిగింది అని విశ్వసిస్తున్నాము. మన విశ్వాసమునకు విఘాతం లేకుండా ఒక విషయం చెప్పుకుందాము.

వ్యాసుడు ఈ మహా భారత ఇతిహాసము రాయడానికి ప్రేరణ ఏమైనా ఉందా.

వ్యాసుడు మహా భారతమునకు ముందే వేదములను నాలుగు భాగములుగా విభజించాడు. (కొంతమంది మూడు వేదములు అంటారు. త్రయీ విద్య అని. ఇప్పుడు ఆ విషయం అప్రస్తుతము). ఋగ్వేదములో ద్యూత సూక్తము అని ఒక సూక్తము ఉంది. ఆ సూక్తము నుండి కొన్ని శ్లోకాలు ఆ శ్లోకాలకు సాయణా చార్య భాష్యము, దానికి తెలుగు అనువాదము మీకోసం ఇస్తున్నాను.

ఋగ్వేదసూక్తములు

సాయణాచార్య భాష్యమునకు తెలుగు అనువాదము

డా॥కురుమద్దాలి హయగ్రీవ శర్మ, యం. ఏ., పి.హెచ్.డి.

ద్యూత సూక్తము

2 నమామి మేధ నజిహేళ ఏషా శివాసఖిభ్య ఉతమహ్యామాసీత్।
అక్షస్యాహ మేక పరస్య హేతోరనువ్రతామవజాయామరోధమ్॥

అనువాదము:

ఏషా=నా భార్య, మా=జూదరినగు, నన్ను, నమిమేధ=కోపగించుకొనుటలేదు. నజిహేళే=సిగ్గుపడుటలేదు, సఖిభ్య:=నా స్నేహితులకు, శివా=సుఖమును కలుగచేయునదిగా, ఆసీత్= ఉండెను, ఉత= ఇంకనూ, మహ్యం=నాకు సంతోషమును కలుగచేయునదిగ నుండెను ఇత్థం= ఇట్లు, అను వ్రతామ్= అనుకూలమైన, జాయామ్=భార్యను, ఏకపరస్య=ప్రధానమైన ఒక, అక్షస్యహేతోః=పాచిక కారణముగా అహమ్ అవరోధమ్=నేను వదలిపెట్టినాను.

4. అన్యేజాయాం పరిమృశన్త్యస్య యస్యాగృధద్వే దనే వాజ్య ఉక్షః।
పితామాతాభ్రాతర ఏనమాహుః నజానీమో నయతాబద్ధతమ్॥

యస్య= ఏ జూదరికి, వేదనే=ధనమునందు, వాజీ=బలవంతమగు, అక్షః=పాచిక, అగృధత్=కోరికలను (ఆశను) కలుగచేయుచున్నదో, తస్యఅస్య=అటువంటి జూదరి యొక్క, జాయాం=భార్యను, అన్యే=తోటిజూదరులు, పరిమృశన్తి=వస్త్ర, కేశములను లాగుచూ ఆలింగనము చేయుచున్నారు. ఇంకనూ పితామాతా=జూదరి తల్లి తండ్రులు, భ్రాతరః=సహోదరులు, ఏనం= జూదరిని గూర్చి, ఆహుః= ఇట్లు చెప్పుచున్నారు. మాకు ఇతనిని గూర్చి తెలియదు త్రాడుతో, బద్ధమేతం=బంధించబడిన ఈ జూదరిని, ఓజూదరులారా! నయత=మీ ఇష్టము వచ్చిన ప్రదేశమునకు తీసుకు వెళ్లండి.

7.అక్షాన ఇదఙ్కు శినోనితోదినో నికృత్వానస్త వనాస్తావయిష్ణవః।
కుమారదేష్ణా జయతః పునర్హణో కితవస్యబర్హణా॥

అక్షాస ఇత్= పాచికలే, అంకుశినః=అంకుశము వంటివి. నితోదినః=బాధను కలుగచేయునవి. నికృత్వానః=పరాజయమునందు (ఖండించునవి, ఛేధించునవి), కితవస్య=జూదరికి, తపనాః= పరాజయముద్వారా సంతాపమును కలుగజేయునవి. తావయిష్ణవః= సర్వస్వమును హరించుట ద్వారా కుటుంబమును దహించుచున్నవి. ఇంకనూ జయతః=జయించవలెనను, కితవస్య=జూదరికి, కుమారదేష్ణః (చిన్న పిల్లలు బహుమతులిచ్చి మరల వెనుకకు తీసుకున్నట్టు) ధనమును కలుగచేసి మరలా పోగొట్టుచున్నవి, మధ్వా=తేనెతో, సంపృక్తాః= కూడిన మాటలవలె ప్రత్యర్ధియగు

జూదరి ద్వారా, బర్హణా=సర్వస్వమును హరించుటచేత,
కితవస్యపునర్హణః=జూదరిని మరల హింసించునవిగా నున్నవి.

పైశ్లోకాలు చదువుతుంటే మనకు మహా భారతములోని ద్యూత సన్నివేశము గుర్తుకు వస్తుంది.

ధర్మరాజు ద్యూత వ్యసనము, శకుని ధర్మరాజును తన తేనె లాంటి మాటలతో మోసగించి, రాజ్యమును, సోదరులను తుదకు భార్యను ఒడ్డేట్టు చెయ్యడం, ద్యూతములో ఓడి పోయిన వారిని అతని సోదరులు దూషించడం, ద్యూతములో గెలిచినవారు, ఓడిపోయిన వారి భార్యల వస్త్రములు ఊడదీయడం.

(పరిమృశన్తి=వస్త్రకేశములను లాగుచూ ఆలింగనము చేయుచున్నారు--ఇక్కడ కూడా దుశ్శాసనుడు కేశములు లాగాడు, వస్త్రములు లాగాడు, సుయోధనుడు ద్రౌపదిని వచ్చి తన తొడమీద కూర్చోమన్నాడు).

మహాభారతంలో ద్యూతము అత్యంత ముఖ్య ఘట్టము. మహాభారత యుద్ధమునకు ద్యూతము నాంది. అలాంటి ద్యూతము గురించి ఋగ్వేదములో కొన్ని మంత్రములు ఉండటం యాదృచ్ఛికమే. కాని ఆ మంత్రములు మహాభారత రచనకు ప్రేరణ కావచ్చు.... కాకపోవచ్చు.

ఏది ఏమైనా, మహాభారతయుద్ధము వినాశనాన్ని మిగిల్చింది అన్నది అక్షరసత్యము. కృతయుగాంతంలో దేవాసుర యుద్ధము, త్రేతాయుగాంతంలో రామరావణ యుద్ధము జరిగాయి.

కాని అవి మహాభారత యుద్ధమంతటి తీవ్రమైనవి కావు. ఇంతటి జననష్టము జరగలేదు. కాని మహాభారత యుద్ధము గెలిచిన ధర్మరాజుకు భస్మసింహాసనమును మాత్రం మిగిల్చింది.

కాబట్టి ఈ మహా భారత యుద్ధమును చూచి అయినా మరొక ప్రపంచ యుద్ధానికి నాంది పలకకుండా ఉంటే అదే చాలు.

భవదీయుడు

మొదలి వెంకటసుబ్రహ్మణ్యం.